

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟΝ ΤΟΥ ΚΟΡΑΗ.

Ἐκ τοῦ Ἀπανθήματος Ἐπιστολῶν Ἀ. Κοραῆ, νεωστὶ ἐκδοθέντος ὑπὸ Ἰ. Ρῶτα, ἀπανθίζομεν τὸ ἐφεξῆς ἀστειότατον καὶ διδακτικώτατον ὄνειρον, ἐπισταλθὲν πρὸς τὸν Σμύρνης Πρωτοφάλην, ἀμφότερον ὤτων.

ΠΟΛΛΑΚΙΣ, ἀδελφέ μου, εἰς τὰς ἀνιάράς μου ἀγρυπνίας, (καὶ αὐταὶ αἱ ἀγρυπνίαι μὲ συμβαίνουσι πολλάκις, μάλιστα τὸν χειμῶνα, ὅταν αἱ νύκτες ᾖναι μακραι), ἀναλίσκω τὸν καιρὸν, συλλογισζόμενος τὰ πάθη μου. Ἀφοῦ τὸ ἀπαριθμῆσω ὅλα ἐν πρὸς ἓν, ἀρχόμενος ἀπὸ ἐκεῖνα τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ὅποια ἦσαν αἱ πατρικαὶ παιδεύσεις διὰ τὰς ἐν οἴκῳ ἀταξίας μου, καὶ οἱ ῥαβδισμοὶ τοῦ φροντιστηρίου διὰ τὰ γραμματικὰ, καὶ διαβαίνων ἔπειτα εἰς τὰ πλέον ἀνιάρᾳ, τὴν μετὰ τοῦ Εὐσταθίου συντροφίαν, τὴν εἰς Ὀλλανδίαν ἀποδημίαν, τὰς περιηγήσεις ἐν Γερμανίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ, τὴν ἀπώλειαν τῶν ὑπαρχόντων, τὴν δευτέραν ἐκδημίαν μου εἰς Γαλλίαν, ἀφοῦ, λέγω, τὰ ἀπαριθμῆσω ὅλα, ἢ καὶ ὅσα ἐνθυμούμαι, μὲ φαίνεται νὰ ἀκούω μίαν φωνὴν ἀοράτως, Ἀχάριστε, ἂν ἡ Πρόνοια σὲ ἐπαίδευσεν πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως, σὲ ἔκαμεν ὅμως καὶ μεγάλας εὐεργεσίας. Καὶ τότε ἀρχομαι ἐκ τοῦ ἐναντίου νὰ ἀπαριθμῶ τὰ τῆς Προνοίας δωρήματα, καὶ σὲ βεβαιῶ, φίλε μου, ὅτι εἰς αὐτὸν τὸν ὑπολογισμὸν εὐρηκα πάντοτε τὸν ἀριθμὸν τῶν καλῶν ἀνώτερον ἀπὸ τὰ κακά. Οὕτω παρηγορούμενος μὲ τοιοῦτους λογισμοὺς, ἀπεκοιμήθην μίαν νύκτα πρὸς τὸ ἐξημέρωμα· καὶ εἶδον κατ' ὕπνου θάλαμᾳ περίεργον, καὶ ἄξιον νὰ παρηγορήσῃ ὄχι μόνον ἐμὲ, ἀλλὰ πάντας τοὺς κακῶς πάσχοντας.

Ἄγγελος, ἐξ οὐρανοῦ καταβαίνων, παρεστάθη εἰς τὴν κλίνην μου, κολοσσαῖος τὸ μέγεθος· ἐκράτει τρυτάνην εἰς χεῖράς του, ὡς ἐκείνην, μὲ τὴν ὁποίαν ζυγίζουσι καμμίαν φορὰν τὰ ξύλα ἐμπροσθεν εἰς τὸ Κουμέριον. Παραπονεῖσαι, μὲ λέγει, ὡς ἡδικημένος ὑπὸ τῆς Προνοίας. Ἀλλ' ἰδοὺ τῆς δικαιοσύνης ἡ τρυτάνη! Βάλε εἰς τὸ ἐν μέρος ὅσα κακὰ ἐδοκίμασας ἐν τῷ βίῳ, καὶ πρόσχε μὴ λησμονήσης τίποτε. Ἐγὼ, τρέμων ἀπὸ τὸ ἐν μέρος ὡς βλάσφημος, καὶ ἐπιθυμῶν ἀπὸ τὸ ἄλλο νὰ δικαιολογηθῶ, ἀρχισα μὲ μεγάλην προθυμίαν νὰ ἐπιφορτίζω τὴν μίαν πλάστιγγα τῆς τρυτάνης μὲ ὅσα κακὰ ἐδυνήθην νὰ συλλογισθῶ, καὶ, φοβούμενος μὴ νικηθῶ ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου, συνεφόρου ἀκόμη καὶ πολλὰ ἄλλα εὐτελῆ καὶ ἀνάξια λόγου· ὅποια, παραδείγματος χάριν, ἦσαν, νὰ ὑπάγω καμμίαν φορὰν εἰς τὸν Κουκλοῦτζαν περιπατῶν, νὰ κρημνισθῶ μίαν ἡμέραν ἀπὸ τὴν κλίμακα τοῦ οἴκου, τρεῖς μόνον ἢ τέσσαρας βαθμοὺς (ἂν ἐνθυμῶμαι καλά), χωρὶς ἄλλην βλάβην παρὰ τὴν συντριβὴν ἐνὸς ποτηρίου, τὸ ὅποιον ἐκράτουν εἰς χεῖρας. Εἰς ὀλίγα λόγια, ἐφόρτισα τὴν πλάστιγγα, ὅσον ἦτο δυνατόν, καὶ ἀπὸ τὰ ὄντα καὶ ἀπὸ τὰ δοκοῦντα κακά. Τί θαυμαστὸν ἦτον ὅτι ὁ ἄγγελος δὲν ἔλεγε τίποτε πρὸς αὐτά· ἀλλ' ἐπροσποιεῖτο νὰ μὴ καταλαμβάνῃ τὴν ἀπάτην! Ἀφοῦ ἐτελείωσα

τὴν συγκομιδὴν ὧν μου τῶν κακῶν, Ἐχεις ἄλλο τι περισσώτερον; μὲ λέγει ὁ ἄγγελος. Ὅχι, ἀπεκρίθην ἔντρομος. Σὺ μὲν, λέγει, ἐπεφόρτισας τὴν πλάστιγγα μὲ ὅσα ἤθελες, καὶ δὲν σὲ ἐκάλυψα κατ' οὐδὲν ἐγὼ δὲ θέλω βάλειν εἰς τὴν ἑτέραν πλάστιγγα τὰς δωρεὰς τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ μὲ τὴν συγκατάθεσίν σου· σὲ δίδω ἀδειαν νὰ μὲ ἐναντιωθῇς εἰς ὅ,τι κρίνεις ἢ κατὰ πολλὰ βαρὺ, ἢ ἀνοικεῖον νὰ συγκαταριθμηθῇ μετὰ τῶν καλῶν. Ἦρχισε λοιπὸν, ἀδελφέ μου, νὰ στοιβάξῃ καὶ αὐτὸς τὰ παρὰ τοῦ Θεοῦ δωρήματα. Καὶ ποῖα δωρήματα; ὅποια ποτὲ δὲν συλλογισζόμεθα· τόσον ἐτυφλώθημεν ἀπὸ τὴν φιλαυτίαν! Ἐρρίψεν εἰς τὴν πλάστιγγα τὴν ζωὴν καὶ τὴν ὑπαρξιν, καὶ τὸ νὰ μὴ ἀποθάνω μέχρι τοῦ νῦν, μολονότι πολλὰ νοστήσας, ὡς δώρημα τοῦ Θεοῦ. Εἰς αὐτὸ βλέπων με ἀποροῦντα, Δὲν ἀνέγνωσες ποτὲ, μὲ λέγει, τὴν Γραφήν; Ναι, τὸν ἀπεκρίθην, ἐπειδὴ μετέφρασα μίαν Κατήχησιν, εἰς τὴν ὁποίαν συνήθροισα τὰ ὑπαιότερα ῥητὰ τῆς Γραφῆς. Μεταξὺ αὐτῶν, μὲ λέγει, πρέπει νὰ εὐρηκας καὶ τὸ Ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν, καὶ κινούμεθα, καὶ ἐσμέν. Ἀλλὰ τί κακὸν μου καιρὸν ἤθελα, πρωτοφάλτα, νὰ τὸν ἐνθυμίσω τὴν κατήχησιν; Ἀρπάζει ἐν ἀντίτυπῳ (δὲν ἐξεύρω ποῦ τὸ ἦρεν εὐθύς), καὶ τὸ ρίπτει εἰς τὴν πλάστιγγα, ὡς δώρημα Θεοῦ καὶ αὐτό. Ἐξήγησα νὰ ἐναντιωθῶ, προφασιζόμενος τοὺς μόχθους τῆς μεταφράσεως, καὶ σπουδάζων νὰ δείξω ἀληθῶς ὅτι εἶναι πόνημα ἰδικόν μου, καὶ ὄχι δώρημα ἄλλου· καὶ αὐτὸς μὲ ἀπεστόμωσε μὲ τὸ Χωρὶς αὐτοῦ δυνάμεθα ποιεῖν οὐδέν· καὶ μὲ τὸ Πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθεν ἐστὶ καταβαῖνον· καὶ μὲ τὸ Τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν· καὶ μὲ ἄλλους μυρίους τόπους τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης. Ἐθαύμασα, φίλε μου, πόσον ἦτο δυνατός ἐν ταῖς Γραφαῖς ὁ ἄγγελος, καὶ ποῦ ἀνέγνωσε τὴν Γραφήν, μὴ ὄντων (καθὼς ἐξεύρεις) ἐν οὐρανοῖς μήτε βιβλίων, μήτε τυπογράφων. Ἀνέβασεν ἔπειτα εἰς τὴν πλάστιγγα τοὺς μακαρίτας γονεῖς μου, μὲ πᾶσαν αὐτῶν τὴν προθυμίαν νὰ μὲ προσενήσωσιν ὅλα τὰ μέσα τῆς σπουδῆς· ἀνέβασε τοὺς καλοὺς μου συγγενεῖς καὶ τοὺς εὐεργέτας μου, ὡς τοσαῦτα τοῦ Θεοῦ δωρήματα· ἡ πλάστιγγὲς ἤρχισε νὰ κινῆται· ἐγὼ ἔτρεμον ὅλος, ἐνθυμούμενος τὸ Οὐ δικαιωθήσεται ἐνώπιόν σου πᾶς ἄνθρωπος· ἀναβιβάζει, τέλος, τὸν Δομινόν Keun. Εἰς αὐτὰ ὅλα δὲν εἶχόν τι νὰ ἐναντιωθῶ· ἔπειτα βλέπω τὴν λογιότητά σου πλησίον τοῦ ἀγγέλου, ἔτοιμον νὰ ἀναβῇ εἰς τὴν πλάστιγγα. Τότε ἀληθινὰ ἤρχισα νὰ φοβῶμαι, ὅτι ἔχω νὰ μείνω ἀναπολόγητος, μάλιστα βλέπων ὅτι διὰ τὸ φύχος (ἐπειδὴ ἦτο χειμῶν) ἦσουν ἐνδεδυμένοι, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν καταπεφορτισμένοι μὲ δύο βαρυτάτας γούνας, καὶ εἶχες ἐπὶ κεφαλῆς σου καλονπάχιον, ὄχι ὡς τὰ σημερινὰ τῶν Χίων, ἀλλ' ὡς ἐκεῖνα τὰ παλαιὰ, ὡς ἐφόρει ὁ μακαρίτης Θεόδωρος ὁ Λακάνας, ὁ Κατζῆ Παντελής, καὶ ἄλλοι πρὸ τούτων. Οὐαί, ἔλεγον εἰς ἐμέ! Ἄν ἀναβῇ ὁ πρωτοφάλης μετὰ τοιαύτην σκευὴν, ἡ πλάστιγγὲς ἔχει νὰ κλινῇ ἐξάπαντος.

Μὴν ἔχων τί ποιήσω, εἶπον τὸν ἄγγελον ὅτι δὲν στέργω νὰ σὲ ἀναβάσῃ οὕτως ἔχοντα ἐπὶ τῆς πλάστιγγος· καὶ αὐτὸς, αὐθέντα μου, χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν, ἤρχισε νὰ σὲ ἐκδύῃ ἐν πρὸς ἐν τῶν ἐνδυμάτων σου, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ μπινισίου, καὶ καταντῶν εἰς τὸν χιτῶνα, εἰς τρόπον ὥστε σὲ ἀφῆκε γυμνὸν, παντάγυμον, ὡς ἐξήλθες ἐκ κοιλίας μητρός σου, καὶ ὡς ἀπελεύσῃ εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν μητέρα τὴν γῆν. Μὲ ὅλην τὴν ἀπορίαν εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκωμην, μὲ ἦτον ἀδύνατον νὰ κρατήσω τὸν γέλωτα ὅχι μόνον διὰ τὴν γυμνότητα εἰς τὴν ὁποίαν σὲ ἐβλεπον, ἀλλὰ προσέτι καὶ διὰ τὴν ἀγανάκτησιν τὴν ὁποίαν εἶχες, καὶ τὰς ἀρὰς τὰς ὁποίας ἐξέχεες κατ' ἐμοῦ ἐξ αἰτίας τοῦ ψύχους. Τέλος πάντων, σὲ ἀνεβίβασε, τζίπ τζιμπλάκην, εἰς τὴν πλάστιγγα κατὰ τὴν θέλησίν μου· ἀλλὰ τί τὸ ὄφελος; μ' ὅλον τοῦτο, ἡ τρυτάνη ἔκλινε πρὸς τὸ ἔδαφος. Καὶ ὁ ἄγγελος, θέλων νὰ μὲ καταισχύνη περισσότερον, 'Αὐτά,' μὲ λέγει, 'ὅσα συνεφόρησα εἰς τὴν πλάστιγγα, δὲν εἶναι οὔτε τὸ ἐκατοστημόριον ἐκ πάντων, ὅσα σὲ εὐεργέτησεν ἡ Πρόνοια, καὶ ὅμως ὑπερβαίνουσιν ὅσα κακὰ ἔδοξίμασας. Γενοῦ λοιπὸν εὐγνωμονέστερος, καὶ ἐνθυμοῦ πάντοτε τὸ 'Τί ἀνταποδώσω τῷ Κυρίῳ περὶ πάντων ὧν ἔδωκέ μοι;' Καὶ τοῦτα τὰ λόγια ἦσαν τοῦ ἐνυπνίου τὸ ἐπιμύδιον. Ἐπειτα ἀνέπτυε πάλιν εἰς τοὺς οὐρανοὺς μὲ τοσαύτην ταχύτητα, ὥστε, ἂν δὲν σὲ ἤρπαζον ἀπὸ τὸν πόδα, διὰ νὰ σὲ ἐκβάλω ἀπὸ τὴν πλάστιγγα, ἤθελε βέβαια σὲ συναναβιβάσειν μαζὴ τοῦ, καὶ Κύριος οἶδεν, ἂν ἐκατέβαινες πλέον. Αὐτὸ τὸ ἔκαμα ὅχι φρονήσας τὴν εἰς οὐρανοὺς ἀνοδὸν σου, ἡ ὁποία ἤθελε βέβαια σὲ ἀξιώσειν μὲ τὸν Ἐνῶχ καὶ τὸν Ἡλίαν, μὲ προσθήκην νείας ἑορτῆς εἰς τὸ μνηολόγιον· ἀλλ' ἀπορῶν τί ἐμεῖλλα νὰ γενῶ χωρὶς τῆς λογιότητός σου. Ζῆθι λοιπὸν εὐδαιμόνως, καὶ μένε ἀκόμη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ διὰ τὴν οἰκογένειάν σου, καὶ διὰ τὸν φίλον σου.

ΤΑ ΥΠΟΓΕΙΑ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ.

Ἡ ΠΟΛΙΣ τῶν Παρισίων κατὰ μέγα μέρος εἶναι ὑπεσκαμμένη· ὅτε πρῶτον ἐκτίζετο, ἐλαμβάνοντο αἱ πέτραι ἐξ ὑπογείων λιθοτομιῶν εἰς τὰ περίχωρα· καθόσον δὲ ἤξανεν, ὠκοδομοῦντο τὰ προάστεια ἀνωθεν τῶν λιθοτομιῶν αὐτῶν, ὥστε πᾶν τὸ ἐπέκεινα τῶν ἀρχαίων ὁρίων στερεῖται, τρόπον τινά, ἀπὸ θεμέλια. Στῆλαι ἀνηγέρθησαν εἰς πλεῖστα μέρη διὰ νὰ ὑποβαστάξωσι τὸ βάρος τῶν οἰκῶν. Ἡ κυριώτερά εἰσοδος εἶναι πλησίον Barrière St. Jacques, ὅθεν καταβαίνει τις διὰ βαθμίδων 160 πῆχεις κατὰ κάθετον. Εἰσερχόμενος εὐρίσκει τὴν ὁδὸν στενὴν εἰς ἀρκετὸν διάστημα· ἀλλὰ μετέπειτα ἐμβαίνει εἰς πλατυτέρας, εὐρυχώρους ἀγυῖας μὲ ὀνόματα σημειωμένας, ὡς εἰς τὴν ὑπεράνω πόλιν καὶ μ' ἀγγελίας καὶ γραμματίαι τοιχοκολλημένα, ὥστε φαίνεται, τρόπον τινά, ὡς μεγαλόπολις καταπομένη ἐνδον τῆς γῆς. Ἐν γένει τὸ τῆς ὁδοῦς ὕψος εἶναι ὡς δέκα

ποδῶν· ἀλλ' εἰς τινὰ μέρη ὅχι ὀλιγώτερον παρὰ τριάκοντα καὶ τεσσαράκοντα. Ὑπὸ τοὺς οἴκους καὶ πολλὰς τῶν ὁδῶν φαίνεται ἡ στέγη ἀρκετὰ ἡσφαλισμένη διὰ μεγίστων πετρῶν μὲ λάσπην ἐκτισμένων· εἰς ἄλλα δὲ μέρη, ὅπου εὐρίσκονται ἀνωθεν ἀγροὶ μόνον ἢ κῆποι, εἶναι ὅλως ἀνυποστήρικτος δι' ἀρκετὸν διάστημα. Μετὰ περίπατον δύο μιλίων, ἐφθάνεν ὁ τὰ ὑπόγεια ταῦτα ἐπισκεπτόμενος εἰς αἰθούσαν λελατομημένην ἐκ πέτρας, καὶ τοποθετημένην, ὡς ἐλέγετο, καθ' αὐτὸ ὑπὸ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἀγ. Ἰακώβου· ἐφωτίζετο δὲ κατὰ καιροὺς, καὶ περιελάμβανε παραστάσεις ὀχυρωμάτων, μὲ κανόνια ἐτοιμα νὰ συρῶσι, κτλ. Ἡ διὰ τῶν ὑπογείων ὁμῶς πορεία εἶναι ὀχληροτάτη, καὶ πολλάκις ὁ ὕγρὸς καὶ ψυχρὸς ἀήρ ἐπιφέρει ἀποτελέσματα νοσώδη. Ἡ θερμοκρασία ὡς ἐπιτοπλεῖστον εἶναι ψυχροτέρα παρ' ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, ἐκτὸς εἰς δυνατοὺς πάγους, ὁπότε λέγεται ὅτι τὸ πρᾶγμα ἔχει ἀλλῶως. Εἰς τινὰς τῶν χαμηλοτέρων διόδων καὶ σπηλαίων, καὶ εἰς τὴν κατάβασιν, ὑποφέρει τις δύσπνοιαν. Πρὸ πολλοῦ δὲν ὑπάρχουν εἰμὴ δύο εἰσοδοὶ εἰς τὰς λιθοτομίας ταύτας, καθότι ἐκρίθη ἀναγκαῖον νὰ κλεισθῶσιν αἱ λοιπαί, ἐπειδὴ συμμορία ληστῶν, κατοικοῦσα πρότερον ἐντὸς αὐτῶν, παρηνώχλει τοὺς Παρισίους. Καὶ αἱ δύο ὁμῶς αὐταὶ ἐκλείσθησαν ἐσχάτως πρὸς τὸ δημόσιον, ἐπὶ λόγῳ κινδύνου, καὶ δυσκόλως συγχωρεῖται τις νὰ εἰσέλθῃ. Οἱ πλεῖστοι λοιπὸν ἐκ τῶν περιηγητῶν ἀνάγκη πᾶσα νὰ εὐχαριστῶνται μὲ φιλὴν περιγραφὴν τῶν διαβοητῶν τούτων σπηλαίων, καὶ νὰ παρηγορῶνται στοχαζόμενοι ὅτι ἀποφεύγουν παντοίους ρευματισμοὺς καὶ βῆχας, τοὺς ὁποίους βέβαια ἤθελαν φέρειν μεθ' ἑαυτῶν ἀπὸ τὰς τοῦ γύφου σκοτεινὰς κοίτας.

Τὰ ὑπόγεια ταῦτα περιέχουν ὅλα τῆς ἀνθρωπότητος τὰ ὁρατὰ λείψανα, ὅσα κατὰ χιλίους σχεδὸν χρόνους ἐπλήθυναν τὰ τῶν Παρισίων νεκροταφεῖα. Τὸ 1788 μετεφέρθησαν ἐκ τῶν κοιμητηρίων· ἐσχόπευε δὲ ὁ ἐφορεὺς ἀστυνόμος νὰ τεθῶσι τὰ κόκκαλα ταῦτα εἰς κανονικὰς ἀράδας, μ' ἐπιγραφὰς ἀρμοδίους, αἵτινες νὰ χρησιμεύωσιν ὡς μαθήματα εἰς τοὺς ζῶντας. Τὰ κρανία, ἐκ τῶν ὁποίων ὑπάρχουν ὑπὲρ τὰ δύο ἑκατομμύρια, εἶναι διατεταγμένα ὁμοῦ μὲ τὰ ὅσῃ τῶν βραχιόνων καὶ μηρῶν εἰς τρόπον ἀλλόκοτον ἐνταυτῷ καὶ φρικώδη. Πολλὰ τούτων ἀνήκουν εἰς τὰ θύματα τῆς πολιτικῆς μεταβολῆς· οἱ νεκροὶ τῆς 10ης Αὐγούστου, καὶ οἱ τῆς 2ας καὶ 3ης Σεπτεμβρίου, 1792, εἶναι αὐτοὶ ἀποτεθειμένοι εἰς χωριστὰς διαιρέσεις. Τὰ διάφορα μέρη τῶν ὑπογείων εἶναι ὀνομασμένα μὲ ἀλλόκοτον τινὰ ἀσυμφωνίαν, κατὰ τὸ νόημα τῆς ἐκεῖ τεθειμένης ἐπιγραφῆς, ἢ ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ αὐτὴν συγγράφαντος. Ὁ Βιργίλιος, Ὁβίδιος, καὶ Ἀνακρέων, ἔχουν ἕκαστος τὰς κρύπτας αὐτῶν, ὡς καὶ οἱ προφῆται Ἰερεμίας καὶ Ἰεζεκιήλ· ὁ θρησκευτικὸς Ἀγγλὸς ποιητὴς Ἑρβειος, ὁ Λατίνος Ὁράτιος, ὁ Μαλββῆς, καὶ ὁ Ρουσσῶς, εὐρίσκονται συμπεφυρμένοι. Μεταξὺ τῶν κοσμημάτων εἶναι πηγὴ, εἰς τὴν ὁποίαν τέσσαρες ἰχθύες χρυσοὶ ἦσαν καὶ εἶναι